Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2025/2198

31.10.2025

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2025/2198 VAN DE COMMISSIE

van 30 oktober 2025

betreffende de uitvoering van de hogesnelheidslijn Lissabon-Madrid op de Europese vervoerscorridor Atlantische Oceaan overeenkomstig Verordening (EU) 2024/1679 van het Europees Parlement en de Raad

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2025) 7130)

(Slechts de teksten in de Spaanse en de Portugese taal zijn authentiek)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2024/1679 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk, tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1153 en Verordening (EU) nr. 913/2010 en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1315/2013 ([1]), en met name artikel 55, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De transitie naar koolstofarm vervoer, met name door de voorwaarden te scheppen voor een ambitieuze modal shift naar energie-efficiënte vervoerswijzen in het passagiersvervoer over lange afstand, is een beleidsprioriteit voor de Unie. De strategie voor duurzame en slimme mobiliteit ([2]) van de Commissie bevat specifiek de doelstelling om het hogesnelheidsspoorverkeer tegen 2030 te verdubbelen.

(2) Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van en bijlage I bij Verordening (EU) 2024/1679 moet de hogesnelheidslijn tussen Lissabon en Madrid uiterlijk eind 2030 voltooid zijn.

(3) Na de voltooiing van die hogesnelheidslijn moeten spoorwegexploitanten de mogelijkheid hebben om rechtstreekse diensten met reistijden van ongeveer drie uur aan te bieden tussen de twee hoofdsteden. De ambitie is om de hogesnelheidslijn volledig te integreren in het algemene hogesnelheidsnet van Spanje en Frankrijk, en daarbij is de invoering van de Europese nominale standaardspoorwijdte van 1 435 mm een belangrijke stap voorwaarts. Dat zal het concurrentievermogen van het passagiersverkeer over lange afstand verbeteren. De hogesnelheidslijn zal Portugal, Spanje en Frankrijk met elkaar verbinden en heeft als zodanig een duidelijke landsgrensoverschrijdende en Uniedimensie.

(4) Het project voor de hogesnelheidslijn maakt deel uit van de Europese vervoerscorridor Atlantische Oceaan. In het vijfde werkplan van de corridor Atlantische Oceaan (juli 2022) wordt benadrukt dat de versnelde voltooiing van deze landsgrensoverschrijdende hogesnelheidslijn van belang is om een levensvatbaar alternatief te bieden voor de ongeveer veertig dagelijkse vluchten in beide richtingen tussen Lissabon en Madrid.

(5) De hogesnelheidslijn is een complex landsgrensoverschrijdend project waarbij Portugal en Spanje betrokken zijn en waarvoor nieuwe infrastructuurtrajecten moeten worden aangelegd. Alle infrastructuuronderdelen voor de lijn zijn essentieel om een passende reistijd voor rechtstreekse hogesnelheidsdiensten van ongeveer drie uur te kunnen bieden. Daaronder vallen onder meer de derde brug over de rivier de Taag in Lissabon en de hogesnelheidstrajecten Lissabon-Évora, Évora-Caia, Caia-Badajoz, Badajoz-Talayuela en Talayuela-Madrid.

(6) Een goede coördinatie tussen Spanje en Portugal is dan ook essentieel. Om het project tijdig en gecoördineerd te kunnen uitvoeren, moeten de beschrijving van de nodige acties en het tijdschema voor de uitvoering daarvan bij besluit worden vastgesteld.

(7) Het is ook belangrijk om de nodige acties en het tijdschema voor de voltooiing van de hogesnelheidslijn in kaart te brengen, zodat de beschikbaarheid van particuliere, regionale, nationale, en Uniefinanciering gepland en geoptimaliseerd kan worden. Medefinanciering door de Unie kan een krachtig hefboomeffect hebben op de nationale en regionale besluitvorming voor de uitvoering van die acties.

([1]) PB L, 2024/1679, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.

([2]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: "Strategie voor duurzame en slimme mobiliteit — Het Europees vervoer op het juiste spoor naar de toekomst" (COM(2020) 789 final).

(8) Portugal en Spanje hebben al belangrijke acties uitgevoerd (waaronder studies en infrastructuurwerkzaamheden) die bijdragen tot de totstandbrenging van de hogesnelheidslijn. De meeste daarvan zijn medegefinancierd door de Unie, in het kader van verschillende programma's (Cohesiefonds, Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, Connecting Europe Facility, herstel- en veerkrachtfaciliteit). De acties zijn en worden uitgevoerd in het kader van verschillende subsidieovereenkomsten in het kader van de Connecting Europe Facility (2014-ES-TM-0518-W, 2014-PT-TM-0627-M, 2015-ES-TM-0181-S, 2015-ES-TM-0173-S, 2016-PT-TMC-0059-M, 2016-ES-TM-0271-S, 2019-ES-TM-0252-S, 2020-PT-TMC-0047-S, 101079551-21-PT-TG).

(9) Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2024/1679 moeten de lidstaten, onverminderd artikel 8, lid 5, van die verordening, passende maatregelen treffen om het kernnetwerk uiterlijk 31 december 2030 voltooien. Bovendien is in artikel 8, lid 5, bepaald dat de uitvoering van projecten van gemeenschappelijk belang afhangt van de mate waarin die projecten voldragen zijn, van de naleving van de wettelijke procedures op nationaal en Unieniveau en van de beschikbaarheid van financiële middelen, zonder daarbij vooruit te lopen op de financiële toezeggingen van een lidstaat of van de Unie.

(10) Spanje en Portugal hebben alles in het werk gesteld om de termijn van 2030 voor het kernnetwerk in acht te nemen, zoals blijkt uit de aanzienlijke vooruitgang die is geboekt op de trajecten Évora-Mérida en Mérida-Plasencia. Spanje wil ook zijn uiterste best doen om het nieuwe hogesnelheidstraject Talayuela-Madrid uiterlijk 2030 te voltooien. Vanwege de technische en financiële beperkingen waar Portugal mee kampt, zal de hogesnelheidslijn tussen Lissabon en Madrid eind 2030 echter niet voltooid zijn. De lijn moet vóór eind 2034 volledig voltooid zijn.

(11) Gezien de geplande ingebruikneming van de nieuwe hogesnelheidslijn Évora-Elvas uiterlijk midden 2026 en het doel om de volledige hogesnelheidslijn uiterlijk eind 2034 te voltooien, moet er een tussentijdse fase bepaald worden om uiterlijk 2030 Lissabon en Madrid met elkaar te verbinden via rechtstreekse diensten met hogesnelheidstreinen met een passende reistijd van ongeveer vijf uur.

(12) Aangezien de resultaten van de studies over de aanleg van de trajecten die nodig zijn om tegen 2034 een reistijd van drie uur te bereiken pas eind 2027 beschikbaar zullen zijn, moet in een later stadium overeenstemming worden bereikt over het tijdschema en de bijbehorende mijlpalen voor de aanleg van die trajecten, waaronder de invoering van het Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS) en de goedkeuring ervan per traject.

(13) Voor de landsgrensoverschrijdende dimensie van het project moeten specifieke governancestructuren worden opgezet. De Europese economische belangengroep "Alta Velocidad(e) España Portugal" (AVEP EEIG) is opgericht op 26 januari 2001. Haar doel omvat de uitvoering van alle taken die verband houden met de spoorlijnen tussen Spanje en Portugal en haar zijn toevertrouwd door de Spaanse of Portugese regering of hun infrastructuurbeheerders, respectievelijk Administrador de Infraestructuras Ferroviarias (ADIF) en Infraestruturas de Portugal, SA (IP).

(14) Om de voortgang van de uitvoering te monitoren, moeten de betrokken lidstaten aan de Commissie daar regelmatig verslag over uitbrengen ten aanzien van de trajecten op hun respectieve grondgebied, inclusief over de financiële verbintenissen die in de nationale begrotingsplannen zijn aangegaan, en haar in kennis stellen van eventuele aanzienlijke vertragingen.

(15) Uitvoeringsbesluit C(2018) 2356 van de Commissie van 24 april 2018 betreffende de landsgrensoverschrijdende spoorwegverbinding Évora-Mérida langs de Europese vervoerscorridor Atlantische Oceaan heeft betrekking op een traject van de lijn waarop dit besluit betrekking heeft. Daarom moet dat uitvoeringsbesluit worden ingetrokken. De acties die op grond van dat eerdere besluit nog niet waren afgerond, worden in dit besluit opgenomen.

(16) Het bij dit besluit vastgestelde tijdschema voor de uitvoering mag geen afbreuk doen aan de naleving van de eisen die zijn vastgelegd in de internationale wetgeving en het EU-recht, inclusief de bepalingen ter bescherming van het milieu en de volksgezondheid. Dit tijdschema moet het voor alle partijen mogelijk maken de beschikbaarheid van financiering te plannen en volledig te optimaliseren, zonder daarbij vooruit te lopen op de financiële verplichtingen van een lidstaat of van de Unie. Het mag in geen geval afbreuk doen aan de strenge normen van de Unie inzake milieubescherming en inspraak van de bevolking.

(17) Portugal en Spanje hebben hun goedkeuring gehecht aan de in dit besluit vervatte maatregelen.

(18) De in dit besluit vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het in artikel 61 van Verordening (EU) 2024/1679 bedoelde comité,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp

In dit besluit worden de prioriteiten, de acties en het tijdschema voor de uitvoering van het project voor de hogesnelheidslijn tussen Lissabon en Madrid vastgesteld, alsmede de daarmee verband houdende governancebepalingen.

Artikel 2

Acties en tijdschema

1. Portugal en Spanje waarborgen de uitvoering van de volgende acties om uiterlijk eind 2030 rechtstreekse verbindingen mogelijk te maken voor hogesnelheidstreinen tussen Lissabon en Madrid met een reistijd van ongeveer vijf uur, verdeeld over ongeveer drie uur van Madrid tot de grens en twee uur van de grens tot Lissabon:

a) de bouwwerken aan het tweede spoor van het gewone spoortraject Poceirão-Bombel beginnen in de eerste helft van 2026 en dit traject wordt uiterlijk eind 2029 in gebruik genomen;

b) de bouwwerken aan het nieuwe hogesnelheidstraject Évora-Caia worden uiterlijk eind 2025 voltooid en dit traject wordt uiterlijk midden 2026 in gebruik genomen;

c) het hogesnelheidstraject Plasencia-Talayuela wordt uiterlijk eind 2028 in gebruik genomen;

d) het Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS) is uiterlijk eind 2027 tussen Évora en Elvas uitgerold;

e) het ERTMS is uiterlijk midden 2026 tussen Badajoz en Plasencia en uiterlijk eind 2028 tussen Plasencia en Talayuela uitgerold;

f) het ERTMS is uiterlijk eind 2028 op de bestaande infrastructuur tussen Elvas en Badajoz in samenspraak uitgerold;

g) de geleidelijke aanleg en ingebruikneming van het hogesnelheidstraject Talayuela-Madrid, die als noodzakelijke faciliterende maatregel is geïntegreerd in de geleidelijke elektrificatie van het gewone spoortraject Talayuela-Humanes, biedt uiterlijk eind 2030 de mogelijkheid voor een reistijd van minder dan drie uur zonder tussenstops op het traject grens-Madrid.

2. Portugal en Spanje waarborgen de tijdige uitvoering van de volgende acties om uiterlijk eind 2034 rechtstreekse hogesnelheidsdiensten tussen Lissabon en Madrid mogelijk te maken met een reistijd van ongeveer drie uur, verdeeld over ongeveer twee uur van Madrid tot de grens en één uur van de grens tot Lissabon:

a) de studies voor het nieuwe hogesnelheidstraject Lissabon-Évora, inclusief de nieuwe oversteek van de rivier de Taag in Lissabon waarmee in de tweede helft van 2024 is begonnen, worden uiterlijk eind 2027 voltooid;

b) op basis van de resultaten van de in punt a) bedoelde studies begint de aanleg van de volgende trajecten en de uitrol en goedkeuring van het ERTMS per traject op een datum die waarborgt dat ze uiterlijk 2034 voltooid en in gebruik genomen zijn:

   i) het nieuwe hogesnelheidstraject Lissabon-Évora, inclusief de derde brug over de Taag in Lissabon;

   ii) het dubbele spoor op het hogesnelheidstraject Évora-Caia, afhankelijk van de bevestiging van de rechtvaardiging ervan;

c) de studies voor het hogesnelheidstraject Caia-Badajoz worden uitgevoerd door AVEP EEIG. Die worden in het tweede semester van 2025 opgestart en zijn uiterlijk eind 2027 afgerond;

d) op basis van de resultaten van de in punt c) bedoelde studies nemen Spanje en Portugal uiterlijk eind 2027 een besluit over:

i) de mogelijkheid om het hogesnelheidstraject Caia-Badajoz aan te leggen en, indien van toepassing, het tijdschema voor de aanleg ervan, met ingebruikneming in 2034;

ii) de mogelijkheid om een internationaal treinstation te bouwen.

3. Het algemene doel is om de hogesnelheidslijn Lissabon-Madrid volledig te integreren in het algemene hogesnelheidsnet van Spanje en Frankrijk, dat de Europese nominale standaardspoorwijdte van 1 435 mm gebruikt, en daartoe voeren Portugal en Spanje de volgende acties uit:

a) beide landen stellen uiterlijk eind 2027 een gecoördineerd plan op voor de aanleg van de Europese nominale standaardspoorwijdte van 1 435 mm op de hogesnelheidslijn Lissabon-Madrid, overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2024/1679;

b) de overgang van de spoorwijdte tussen Lissabon en Madrid wordt gecoördineerd en voltooid overeenkomstig het in punt a) bedoelde plan en overeenkomstig Verordening (EU) 2024/1679.

4. Alle acties beschreven in de leden 1, 2 en 3 worden weerspiegeld in de nationale investeringsplannen van Spanje en Portugal.

Artikel 3

Governance

1. De voltooiing van de in artikel 2 bedoelde acties wordt minstens eenmaal per jaar door de vertegenwoordigers van Portugal en Spanje besproken in een overeenkomstig artikel 53, lid 4, van Verordening (EU) 2024/1679 opgerichte speciale werkgroep, op uitnodiging van de Europese coördinator voor de Europese vervoerscorridor Atlantische Oceaan.

2. Via de in lid 1 bedoelde werkgroep delen Portugal en Spanje hun plannen voor de bouwfasen en de ingebruikneming van de verschillende in artikel 2 bedoelde trajecten, waaronder voor de uitrol van het ERTMS, en analyseren ze gezamenlijk de gevolgen voor de exploitatie van spoorvervoersdiensten op de infrastructuur in kwestie.

3. De Europese coördinator voor de Europese vervoerscorridor Atlantische Oceaan kan vergaderingen bijeenroepen met de hoogste regeringsvertegenwoordigers van beide partijen in geval van risico's die de tijdige voltooiing van een van de in artikel 2, leden 1, 2 en 3, bedoelde acties in de weg kunnen staan.

Artikel 4

Rapportage

Portugal en Spanje dienen elk minstens eenmaal per jaar en vóór de in artikel 3, lid 1, bedoelde vergaderingen een verslag over hun respectieve acties in bij de Commissie en de Europese coördinator voor de Europese vervoerscorridor Atlantische Oceaan.

Die verslagen bevatten een overzicht van de voortgang bij de uitvoering van de in artikel 2 bedoelde acties, inclusief de financiële verplichtingen die in de nationale begrotingsplannen zijn aangegaan, en van eventuele aanzienlijke vertragingen, met vermelding van de oorzaken en de genomen corrigerende maatregelen. Indien van toepassing, kunnen de lidstaten daartoe gebruikmaken van de inhoud van de periodieke statusverslagen die moeten worden ingediend in het kader van de subsidieovereenkomsten van de Connecting Europe Facility.

Artikel 5

Intrekking

Uitvoeringsbesluit C(2018) 2356 wordt ingetrokken.

Artikel 6

Adressaten

Dit besluit is gericht tot de Portugese Republiek en het Koninkrijk Spanje.

Gedaan te Brussel, 30 oktober 2025.

Voor de Commissie
Apostolos TZITZIKOSTAS
Lid van de Commissie